

здійснено з опорою на українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник за редакції Л. Петрух (2013) та п'ятимовний медичний словник Georgi Arnaudov (1979). Для розкриття мети дослідження було використано структурно-семантичний та дескриптивний методи.

За результатами власних досліджень встановлено, що атрибутивні компоненти в проаналізованих терміносполуках вказують на:

1) хронологічність патологічного процесу: *malaria tertiana* – триденна малярія, за якої напади гарячки повторюються кожного третього дня; *malaria quartana* – чотириденна малярія, за якої напади гарячки повторюються кожні чотири дні; *malaria quotidiana* – щоденна малярія, за якої напади гарячки повторюються щодня;

2) інтенсивність перебігу захворювання: *malaria tertiana fulminans* – триденна блискавична малярія, малярія зі злоскісним перебігом, коли напад гарячки упродовж кількох годин може спричинити смерть;

3) топологічність захворювання: *malaria tropica* – тропічна малярія, що характеризується тривалими нападами і короткими періодами апірексії;

4) локалізацію захворювання: *malaria cerebralis* – мозкова малярія, що характеризується переважним ураженням мозку і є тяжким ускладненням тропічної малярії; *malaria bilialis remittens* – біліарна ремітивна малярія, що характеризується переважним ураженням печінки і є тяжким ускладненням тропічної малярії;

5) специфічність перебігу захворювання: *malaria larvata* – прихована малярія, що протікає з атиповими симптомами; *malaria typhoides* – тифоїдна форма малярії з притаманними тифу температурою і затуманеною свідомістю;

6) форму збудника: *malaria ovalis* – овальна малярія, що характеризується легким перебігом, регулярними нападами через 48 год; при лабораторному дослідженні виявляють заражені еритроцити овальної або довгастої форми;

7) шлях зараження захворюванням: *malaria transfusionis* – трансфузійна малярія, спричинена переливанням зараженої паразитом крові донора; *malaria congenita* – природжена малярія, спостерігається у новонароджених у разі зараження через плаценту.

За кількісними показниками переважну більшість проаналізованих терміносполук складають двослівні терміни, утворені за схемою: головний компонент, що називає основне поняття, тобто, термін *malaria*, і підпорядковані йому постпозиційні означення, виражені прикметником (вісім прикладів) чи дієприкметником (два приклади). Тільки один раз у якості атрибутивного компонента використано іменник: *malaria transfusionis*, де компонент *transfusio* є іменником третьої відміни жіночого роду (*transfusio, onis f*). Щодо етимології термінологічних словосполучень: базовий термін *malaria* є італійського походження: *mala aria* – погане повітря; введення у медичний дискурс приписують Torti (1753). Аtribuтивні компоненти є виключно латинського походження.

Скакун І.О.

АНТРОПОЛОГІЗАЦІЯ В СУЧАСНИХ СИНЕРГЕТИЧНИХ СИСТЕМАХ

Кафедра психології та філософії

Буковинський державний медичний університет

Процес антропологізації філософії та науки позитивно вплинув на розвиток антропоцентризму. Сучасна філософська думка та постнекласична наука отримала досить актуальний та дієвий засіб для дослідження процесів та явищ різноманітної природи. Синергетика стала міждисциплінарним напрямом наукових досліджень, завдяки якому з'являється можливість комплексної характеристики центральної ролі людини в контексті її відповідальності за власну діяльність.

У сучасній методологічній літературі частіше схиляються до тези, згідно з якою, об'єктом класичної науки були прості системи, некласичної науки – складні системи; нині увагу учених привертають системи, що історично розвиваються – ті, що з часом формують нові рівні своєї організації. Метою дослідження вбачається аналіз виникнення нового рівня

методологічної організації. Завдання дослідження полягають у виявленні факторів, що спричиняють дію на раніше сформовані системи, змінюючи зв'язки та композицію їх елементів.

Об'єктом сучасної науки частіше стають людиномірні системи: медико-біологічні об'єкти, об'єкти екології, об'єкти біотехнології, системи типу „людина-машина” тощо. Зміна характеру об'єкту дослідження в постнекласичній науці веде до зміни підходів і методів дослідження. Наразі, два ключових методи дослідження складних наукових систем – діалектичний та синергетичний.

На наш погляд, саме постнекласична парадигма містить риси, які по-новому висвітлюють проблематику потенціалу людини на сучасному етапі розвитку науки, підтверджуючи максимальний інтегральний підхід до антропологічної складової. Сучасне знання про людину базується на класичній та некласичній стратегіях наукової раціональності. Але перспективи вдосконалення потенціалу людини пов'язані саме з парадигмою постнекласичною. Вона суттєво відрізняється від класичної (усуває випадковість і базується на строгій закономірності та однозначній формі законів) та від некласичної (розглядає випадковість як фундаментальну властивість природи та визнає нерегулярний характер природних явищ) насамперед тим, що долучає до поля зору дослідників найдрібніші процеси й подробиці, в яких людина входить у картину світу як системоформуючий принцип.

Формування проблем постнекласичної раціональності було зумовлене потужними змінами в суспільстві, що демонстрували зростаючу залежність динаміки наукового пізнання від різного типу соціальних і культурних дій. З іншого боку, сучасна методологія соціально-гуманітарного пізнання значною мірою орієнтується на суспільно-історичну точку зору та її гуманітарну спрямованість. Процеси гуманітаризації та гуманізації в межах постнекласичної науки викликали серйозні трансформації щодо розуміння та формування гносеологічних моделей соціальних прогнозів.

Таким чином, постнекласична раціональність нашого часу відповідає певним соціальним запитам на відповідні методології соціального аналізу, що дозволяють забезпечувати так званий діалог культур, культурні трансформації та культурницьке посередництво.

Отже, філософії з усіх стосунків виділяється ставлення людини до світу та до себе – практичне, пізнавальне, ціннісне – будь-яке можливе. Аналіз новітніх тенденцій розвитку науки доводить, що в новоутвореній постнекласичній парадигмі формуються нові уявлення про потенціал людини. Можливості людини виблискують новою гранню – долучення до системи загальних взаємозв'язків світу, за умови інтеграції в цьому понятті світових і людських зусиль.

Скоропадський В.В.

ЗНАЧЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ У ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

*Кафедра медицини катастроф та військової медицини
Буковинський державний медичний університет*

Науково-технічний прогрес звільнив людину від 95 % механічної праці, що зумовило значно менші затрати фізичних сил для забезпечення свого існування. Але закріплена тисячоліттями у геномі людини норма рухової активності не стала анахронізмом, бо за умови незмінного геному неможливо звільнитися від запланованої ним програми життєдіяльності.

Рухова активність – це поєднання усіх рухів, що виконує людина в процесі життєдіяльності. До звичайної рухової активності, згідно з визначенням ВООЗ, належать усі види рухів, пов'язані з природними потребами людини (сон, гігієна, їжа, зусилля, спрямовані на її приготування, тощо), а також навчальна та виробнича діяльність. Спеціально організована м'язова діяльність (фізкультурна активність), передбачає різноманітні форми занять фізичними вправами, активний рух до навчального закладу, з